

Miljö- och energidepartementet

Yttrande över Klimatanpassningsutredningens betänkande SOU 2017:42 Vem har ansvaret?

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att det är olyckligt att utredningen gjort så stora avgränsningar av uppdraget. Utredningen har fokuserat på ett område – bebyggelse. Det är angeläget att även utreda hur vi ska klimatanpassa andra områden såsom kommunikation, tekniska försörjningssystem, areella näringar, naturmiljö och hälsa. Länsstyrelsen anser inte heller att förslagen leder till en ökad tydlighet om hur ansvaret ska fördelas mellan den nationella, regionala och lokala nivån.

Länsstyrelsen ställer oss bakom majoriteten av utredningens förslag men kommer med några förslag på kompletteringar och annan utformning. Länsstyrelsen vill särskilt lyfta behovet av en nationell strategi och att den tar ett helhetsperspektiv där hela samhällets klimatanpassning beaktas.

Synpunkter på utredningens förslag

7.3 Analys om risker på grund av climateffekter och en strategi i översiktsplanen

Det är positivt att det i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, införs ett klagörande att kommunerna redan i översiktsplanen ska analysera riskerna för olyckor, översvämning, erosion, ras och skred och att planera för hur skador på grund av dessa climateffekter kan minskas eller förhindras. Positivt att såväl riskanalysen som åtgärdsförslag ska framgå av översiktsplanen.

Avgränsningen till ovan nämnda climateffekter och till bebyggelse gör att de kommunala analyserna riskerar att missa viktiga områden såsom hur climateffekter påverkar områden som hälsa då utformningen av bebyggelse påverkar exponeringen av värme för utsatta grupper. Analyserna kommer därmed inte heller behandla alla aspekter av ett förändrat klimat såsom dricksvatten, torka och areella näringar.

7.4.2 Utredningens förslag om beredning av och innehåll i en nationell strategi

Länsstyrelsen håller med om att det behövs en nationell strategi. Det är av stor vikt att det nationellt finns en gemensam syn vad gäller riktning, säkerhetsnivåer, riskacceptans och tidsperspektiv för klimatanpassningsarbetet.

Datum
2017-09-18

Beteckning
101-24195-2017

Här bör även frågor som ansvarsfördelning och finansiering utredas. Länsstyrelsen önskar också att den tar det helhetsperspektiv på klimatanpassningsfrågan som utredningen saknar.

7.4.3 Myndighetsstruktur

Länsstyrelsen är positiv till utredningens förslag att ge Boverket ett utökat uppdrag att vara samordnande myndighet för klimatanpassning i förhållande till bebyggelse där det även ingår att samordna det underlag som expertmyndigheterna och forskningen tar fram. Länsstyrelsen ska ge fortsatt planunderstöd till kommunerna genom att kostnadsfritt tillhandahålla relevant underlag samt medverka till att analysen i översiktsplanen blir tillräcklig och ändamålsenlig. För att underlätta det fortsatta arbetet vore det viktigt att det görs en tolkning om vad som avses med relevant underlag och vad analysen i översiktsplanen ska innehålla.

7.5 Nybyggnation på riskfylld mark enligt äldre plan

I förslaget föreslår utredningen att 9 kap. 30 § kompletteras med ett undantag som anger att en ansökan om bygglov efter genomförandetiden får avslås om det finns uppenbar risk för skador på fastigheten eller byggnadsverket på grund av översvämning, ras, skred eller erosion.

Länsstyrelsen förstår behovet och tanken bakom förslaget och att det kan vara angeläget att i framtiden kunna ompröva äldre riskfyllda planer. Detaljplanen ger en rättighet även om genomförandetiden gått ut. Det innebär att om en ansökan om bygglov inkommer, men nämnden anser att den innebär en olämplig markanvändning, till exempel på grund av förutsedd rasrisk föreligger, kan nämnden vilandeförklara ansökan om bygglov i två år och under den tiden påbörja en ändring av detaljplan alternativt anta en ny detaljplan. Den föreslagna konstruktionen, att en i en detaljplan given bygg rätt senare inte medges bygglov, skapar en osäkerhet avseende vad detaljplanen står för.

8.4 Ökade möjligheter för en optimerad hantering av dagvatten

Den föreslagna paragrafen begränsar rätten för fastighetsägaren att fritt lämna över dagvatten till den allmänna va-anläggningen. Länsstyrelsen anser att förslaget generellt är bra men anser att det vore lämpligare att förtydliga att kommunens föreskriftsrätt även omfattar dagvattenfördröjning. Då skulle kommunen vid behov kunna föra in krav i de områden som identifierats genom analysen i översiktsplanen. Ett argument mot att ha det som ett generellt krav är att det är svårt för fastighetsägaren att avgöra om hen omfattas av kravet och om det är uppfyllt. Vidare kan det i många tätbebyggda områden vara lämpligare att väghållaren eller huvudmannen på den allmänna platsen ansvarar för fördröjningsåtgärder än fastighetsägare på kvartersmark.

Datum
2017-09-18

Beteckning
101-24195-2017

Detta yttrande har beslutats och godkänts digitalt av t.f. landshövding Åsa Ryding. I handläggningen har deltagit samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, miljödirektör Göran Åström, t.f. förvaltningsdirektör Barbro Rohdin samt klimat- och energistrateg Hanna Sundqvist, föredragande.